

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ	
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень
Код і найменування спеціальності	G11 Машинобудування (за спеціалізаціями), спеціалізація G11.03 Технологічні машини та обладнання, H7 Агроінженерія, A5 Професійна освіта (за спеціалізаціями), спеціалізація A5.37 Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології G19 Будівництво та цивільна інженерія, G11 Машинобудування (за спеціалізаціями), спеціалізація G11.03 Технологічні машини та обладнання та H7 Агроінженерія (міждисциплінарна освітньо-наукова програма).
Тип і назва освітньої програми	<i>ОПП Машини і засоби механізації сільськогосподарського виробництва;</i> <i>ОПП Технології і засоби механізації сільськогосподарського виробництва;</i> <i>ОПП Професійна освіта (Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології);</i> <i>ОПП Технології будівельних конструкцій, виробів і матеріалів;</i> <i>ОНП Сервісна інженерія в агропромисловому виробництві.</i>
Курс, семестр	Курс – 2, семестр – 3
Обсяг і форма семестрового контролю з навчальної дисципліни	Загальна кількість годин – 120 Кількість кредитів ЄКТС – 4 Форма семестрового контролю -залік
Мова(и) викладання	Державна
ННІ, кафедра	Навчально-науковий інститут економіки, управління, права та інформаційних технологій, кафедра маркетингу
Контактні дані розробника(ів)	Шульга Людмила Володимирівна, к.е.н., доцент, професор кафедри маркетингу Контакти: каб. 472 (навчальний корпус №4), e-mail: liudmyla.shulga@pdau.edu.ua, сторінка викладача: https://www.pdau.edu.ua/department/kafedra-marketyngh
МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ	
Статус навчальної дисципліни	Вибіркова навчальна дисципліна.
Передумови для вивчення навчальної дисципліни	Передумови вивчення дисципліни відсутні.

Компетентності	1. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. 3. Здатність обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання.
Результати навчання	РН 1. Застосовувати конкурентоспроможну сільськогосподарську техніку для виробництва аграрної продукції відповідно до вимог споживачів та законодавства. РН 2. Приймати обґрунтовані управлінські рішення для забезпечення прибутковості підприємства, враховуючи обмеження та ризики.
РОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК (SOFT SKILLS)	
Вивчення навчальної дисципліни «Конкурентоспроможність сільськогосподарської техніки» забезпечує формування таких соціальних навичок: лідерство; здатність логічно й системно мислити; креативність; ефективний обмін інформацією між людьми, об'єднаними спільними професійними інтересами (нетворкінг); діяти соціально відповідально та свідомо; діяти на основі етичних міркувань (мотивів); медіаграмотність тощо.	
МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
Формування у майбутніх фахівців систематизоване й аргументоване уявлення про особливості сучасної конкуренції та формування конкурентоспроможності сільськогосподарської техніки у сучасних умовах господарювання; формування знань, практичних вмінь та навичок щодо оцінки рівня конкурентоспроможності техніки, розробки, прийняття й реалізації рішень щодо її підвищення, а також розробки та практичного застосування стратегій підтримування і нарощування конкурентних переваг підприємств сільськогосподарського машинобудування.	
ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
Тема 1. Теоретичні основи конкурентних відносин. Тема 2. Державне регулювання конкуренції на ринку сільськогосподарського машинобудування. Тема 3. Конкурентоспроможність сільськогосподарської техніки: сутність та особливості. Тема 4. Методи оцінки конкурентоспроможності сільськогосподарської техніки. Тема 5. Оцінка якості сільськогосподарської техніки підприємств. Тема 6. Організаційно-економічне забезпечення системи управління конкурентоспроможністю сільськогосподарської техніки. Тема 7. Формування стратегій розвитку підприємств сільськогосподарського машинобудування.	
МЕТОДИ НАВЧАННЯ І ВИКЛАДАННЯ	
Методи навчання: 1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності: словесні методи (лекція, розповідь-пояснення); наочні методи; практичні методи (виконання практичних завдань, робота з навчально-методичною літературою). 2. Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: методи формування пізнавальних інтересів (дискусії для вирішення проблемної ситуації, метод відповідей на запитання і опитування думок здобувачів вищої освіти). 3. Інноваційні та інтерактивні методи навчання: інтерактивні методи (дискусії). 4. Методи контролю і самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності: методи усного контролю (опитування); методи письмового контролю (контрольна робота, самостійна робота).	
ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	
Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання	Наведені у додатку до програми.
ПОЛІТИКА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ	
- щодо термінів виконання та перескладання	Здобувач вищої освіти зобов'язаний дотримуватись крайніх термінів (дата для аудиторних видів робіт або час в системі дистанційного навчання LMS Moodle), до яких має

	<p>бути виконано певне завдання. Терміни виконання та перескладання регламентуються Положенням про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті та Положенням про організацію освітнього процесу в Полтавському державному аграрному університеті. Виконання завдань з порушенням термінів без поважних причин оцінюється на нижчий на 25% бал. Перескладання поточного та підсумкового контролю відбуваються за наявності поважних причин з дозволу деканату.</p>
<p>- щодо академічної доброчесності</p>	<p>Письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями у межах встановлених норм. У разі виявлення факту плагіату здобувач вищої освіти отримує за завдання 0 балів і повинен повторно виконати його. Списування під час виконання контрольної роботи заборонено (у т. ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування. Документи стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ПДАУ: https://www.pdau.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist</p>
<p>- щодо відвідування занять</p>	<p>Відвідування занять є важливою складовою навчання. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у визначений термін. Якщо здобувач вищої освіти був відсутній на занятті, то він повинен виконати завдання та отримати за нього бали передбачені робочою програмою. У випадку якщо студент був відсутній на занятті або ж має індивідуальний графік навчання, то виконані завдання згідно встановлених строків потрібно надіслати викладачу або на корпоративну пошту або на платформу LMS Moodle.</p>
<p>- щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти</p>	<p>У здобувачів вищої освіти є можливість визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті. Набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (із документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: Prometheus, Coursera тощо. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.</p>
<p>- щодо оскарження результатів оцінювання</p>	<p>Після оголошення результатів поточного або семестрового контролю здобувач освіти має право звернутися до викладача з проханням надати роз'яснення щодо отриманої оцінки. Підставами для оскарження результату оцінювання можуть бути:</p>

недотримання викладачем системи оцінювання, вказаної у робочій програмі навчальної дисципліни, необ'єктивне оцінювання та/або наявність конфлікту інтересів, якщо про його існування здобувачу вищої освіти не було і не могло бути відомо до проведення оцінювання. Результат оцінювання може бути оскаржений не пізніше наступного робочого дня після його оголошення. Для оскарження результату оцінювання здобувач вищої освіти звертається з письмовою заявою до декана факультету. Порядок оскарження результатів оцінювання здобувачів вищої освіти регламентується Положенням про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті <http://surl.li/blxujj>.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні

1. Дмитрієв І. А., Кирчата І. М., Шершеню О. М. Конкурентоспроможність підприємства : навчальний посібник. Х.: ФОП Бровін О.В., 2020. 340 с.
2. Конкурентоспроможність аграрного підприємства : підручник / За заг. редакцією Шуст О.А. Київ : Вид. «Центр учбової літератури», 2024. 536 с.
3. Конкурентоспроможність підприємства : підручник / П. І. Юхименко та ін. Київ: Центр навчальної літератури, 2020. 320 с.
4. Леськів Г. З., Франчук В. І., Левків Г. Я., Гобела В. В. Управління конкурентоспроможністю підприємства : навчальний посібник. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 220 с.
5. Про стимулювання розвитку вітчизняного машинобудування для агропромислового комплексу : Закон України від 07.02.2002 № 3023-III. Відомості Верховної Ради України. 2002. N 24. ст. 167.
6. Про розвиток сільськогосподарського машинобудування та забезпечення агропромислового комплексу конкурентоспроможною технікою : Постанова КМУ від 1 грудня 1997 р. N 1341.₂
7. Шевченко Л. С. Конкурентоспроможність бізнесу (підприємства) : навч. посіб. у питаннях і відповідях. Харків : Право, 2022. 312 с.

Допоміжні

1. Бакай В. Й., Ліннік Д. В. Особливості визначення конкурентоспроможності продукції підприємства. *Вісник хмельницького національного університету*. Економічні науки. №6. Том 1. 2021. С. 272-279. URL: <http://journals.khnu.km.ua/vestnik/?p=10092>
2. Власенко В. В., Порфіренко В. І., Гребельник М. М. Суть та види конкурентних переваг підприємства. *Інфраструктура ринку*. Випуск 49. 2020. С. 97-103. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2020/49_2020_ukr/21.pdf
3. Омельчак Г. В. Особливості формування конкурентоспроможності підприємств в умовах воєнного стану. *Економічний простір*. №184. 2023. С. 114-117. URL: <https://prostir.pdaba.dp.ua/index.php/journal/article/view/1242/1197>
4. Сарибекян М. С. Сучасний стан конкурентоспроможності вітчизняного ринку сільськогосподарського машинобудування на міжнародній арені / М. С. Сарибекян // *Право та інновації*. 2018. № 3. С. 82-85.
5. Шульга Л. В., Даниленко В. І., Терещенко І. О., Вакуленко Ю. В., Хрипко А. А. Системний підхід до формування конкурентоспроможності підприємства. *Ефективна економіка*. № 5. 2022. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=10296>
6. Шульга Л.В., Терещенко І.О., Бандурка Д. І. Комар В. П., Артеменко О.Ю. Фактори формування конкурентоспроможності підприємств сільськогосподарського машинобудування. *Ефективна економіка*. №7 2023. URL: <https://nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/1882/1899>

7. Klaus Schwab, World Economic Forum «The Global Competitiveness Report 2016–2017». URL: [http://www3.weforum.org/docs/GCR2016-2017/05FullReport/TheGlobal Competitiveness Report 2016-2017_FINAL.pdf](http://www3.weforum.org/docs/GCR2016-2017/05FullReport/TheGlobalCompetitivenessReport2016-2017_FINAL.pdf)

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Верховної Ради України. Режим доступу <http://rada.gov.ua>.
2. Офіційний сайт Держкомстату України. Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
3. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. Режим доступу <http://www.kmu.gov.ua>.
4. Офіційний сайт Антимонопольного комітету України. Режим доступу <https://amcu.gov.ua/>
6. Офіційний веб-сайт Бізнес-порталу. URL: <http://bin.com.ua/cgi-bin/votes-cookie.pl>
8. Офіційний сайт бібліотеки ім. В.І. Вернадського. Режим доступу <http://www.nbu.gov.ua/>

Рекомендовані онлайн-курси

8. Відкриті он-лайн курси на освітній платформі PROMETEUS.

Реквізити затвердження

Схвалено на засіданні кафедри маркетингу,
протокол від 01 вересня 2025 року № 1

Додаток до силябусу

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти					Разом
	Опитування	Виконання завдань на практичних заняттях	Виконання тестів	Виконання завдань самостійної роботи (реферат)	Контрольна робота	
Тема 1. Теоретичні основи конкурентних відносин.	2	7	2			11
Тема 2. Державне регулювання конкуренції на ринку сільськогосподарського машинобудування.	2	7	2			11
Тема 3. Конкурентоспроможність сільськогосподарської техніки: сутність та особливості.	4	7	2			13
Тема 4. Методи оцінки конкурентоспроможності сільськогосподарської техніки.	2	7	2			11
Тема 5. Оцінка якості сільськогосподарської техніки підприємств.	2	7	2			11
Тема 6. Організаційно-економічне забезпечення системи управління конкурентоспроможністю сільськогосподарської техніки.	2	7	2			11
Тема 7. Формування стратегій розвитку підприємств сільськогосподарського машинобудування.	2	7	2			11
Підготовка реферату				6		6
Контрольна робота					15	15
Всього	16	49	14	6	15	100

Шкала та критерії оцінювання результатів навчання при проведенні поточного контролю успішності здобувачів вищої освіти

Форми контролю	Шкала оцінювання
- виконання вправ (передбачені по всіх темах)	<p>3,5 бали – за розрахунок практичної ситуації виконаної без арифметичних помилок, сформовані висновки носять систематизований характер, що свідчить про високий рівень розуміння теоретичних основ та принципів конкуренції на ринку сільськогосподарського машинобудування та конкурентоспроможності техніки й особливостей формування стратегій розвитку підприємств сільськогосподарського машинобудування;</p> <p>2,5 бал – за розрахунок практичної ситуації виконаної з арифметичними помилками, сформовані обґрунтовані висновки, що свідчить про достатній рівень розуміння теоретичних основ та принципів конкуренції на ринку сільськогосподарського машинобудування та конкурентоспроможності техніки й особливостей формування стратегій розвитку підприємств сільськогосподарського машинобудування;</p> <p>1,5 бал – за розрахунок практичної ситуації виконаної з арифметичними помилками. сформовані висновки носять не систематизований характер, що</p>

Форми контролю	Шкала оцінювання
	<p>свідчить про задовільний рівень розуміння теоретичних основ та принципів конкуренції на ринку сільськогосподарського машинобудування та конкурентоспроможності техніки й особливостей формування стратегій розвитку підприємств сільськогосподарського машинобудування;</p> <p>0 балів – відсутність розрахунку практичної ситуації, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувачів вищої освіти.</p>
<p>- опитування (передбачене по всіх темах)</p>	<p>2 бали – у випадку чіткої, повної відповіді з означеної теми та відповідей на додаткові питання по темі, що свідчить про високий рівень розуміння теоретичних основ та принципів конкуренції на ринку сільськогосподарського машинобудування та конкурентоспроможності техніки й особливостей формування стратегій розвитку підприємств сільськогосподарського машинобудування.</p> <p>1 бал - у випадку нечіткої відповіді з означеної теми та часткових неповних відповідей на додаткові питання по темі, що свідчить про достатній рівень розуміння теоретичних основ та принципів конкуренції на ринку сільськогосподарського машинобудування та конкурентоспроможності техніки й особливостей формування стратегій розвитку підприємств сільськогосподарського машинобудування..</p> <p>0 балів у випадку неготовності здобувача вищої освіти відповідати на поставлене питання.</p>
<p>- виконання тестів (передбачене по всіх темах)</p>	<p>2 бали – у випадку забезпечення 80-100 % правильних відповідей на тестові питання;</p> <p>1 бал – у випадку забезпечення 79-31 % правильних відповідей на поставлені питання;</p> <p>0 балів – у випадку правильних відповідей менше ніж 30 %.</p>
<p>- контрольна робота: 1 теоретичне питання (5 балів), 1 задача (10 балів), в кінці передбачено виконання підсумкової контрольної роботи - виставляється окремою позицією в журналі</p>	<p>5 балів - за теоретичне питання у випадку повного та чіткого його розкриття, що свідчить про високий рівень розуміння теоретичних основ та принципів конкуренції на ринку сільськогосподарського машинобудування та конкурентоспроможності техніки й особливостей формування стратегій розвитку підприємств сільськогосподарського машинобудування;</p> <p>4 балів за кожне теоретичне питання – у випадку повного та нечіткого його розкриття, що свідчить про базовий рівень розуміння теоретичних основ та принципів конкуренції на ринку сільськогосподарського машинобудування та конкурентоспроможності техніки й особливостей формування стратегій розвитку підприємств сільськогосподарського машинобудування;</p> <p>3 бали за кожне теоретичне питання – у випадку повного та присутності неточностей його розкриття, що свідчить про достатній рівень розуміння теоретичних основ та принципів конкуренції на ринку сільськогосподарського машинобудування та конкурентоспроможності техніки й особливостей формування стратегій розвитку підприємств сільськогосподарського машинобудування;</p> <p>2 бали – за кожне теоретичне питання у випадку неповного розкриття та окремих недоліків чи неточностей у відповіді на теоретичне питання, що свідчить про задовільний рівень розуміння теоретичних основ та принципів конкуренції на ринку сільськогосподарського машинобудування та конкурентоспроможності техніки й особливостей формування стратегій розвитку підприємств сільськогосподарського машинобудування;</p> <p>1 бал – у випадку наявності суттєвих недоліків у відповіді чи фрагментарному розкритті теоретичного питання, що свідчить про мінімальний рівень розуміння теоретичних основ та принципів конкуренції на ринку сільськогосподарського машинобудування та конкурентоспроможності техніки й особливостей формування стратегій розвитку підприємств сільськогосподарського машинобудування;</p> <p>0 балів – у випадку відсутності відповіді (правильної) на теоретичне питання, що засвідчує факт незасвоєння теоретичного матеріалу щодо конкуренції та</p>

Форми контролю	Шкала оцінювання
	<p>конкурентоспроможності сільськогосподарської техніки.</p> <p>10 балів за виконання завдання – у випадку повністю правильної методики виконання, відсутності помилок та належного її оформлення, що свідчить про високий рівень володіння методичного інструментарію діагностики конкуренції на ринку та конкурентоспроможності техніки;</p> <p>8-9 балів – у випадку наявності погрішностей при виконанні чи недоліків у оформленні завдання, що свідчить про базовий рівень знань методології визначення конкуренції на ринку та конкурентоспроможності техніки;</p> <p>5-7 балів – у випадку наявності незначних помилок в методиці виконання завдання чи значної кількості помилок, що свідчить про достатній рівень володіння методичного інструментарію діагностики конкуренції на ринку та конкурентоспроможності техніки;</p> <p>1-4 бали – у випадку наявності суттєвих помилок у виконання завдання, що свідчить про задовільний рівень володіння методичного інструментарію діагностики стану конкуренції на ринку та конкурентоспроможності техніки;</p> <p>0 балів – у випадку відсутності рішення завдання.</p>
<p>- виконання завдань самостійної роботи (реферат) – здобувач вищої освіти повинен виконати один реферат за семестр</p>	<p>6 балів - у випадку коли робота відповідає всім критеріям щодо змісту та оформлення і здобувач вищої освіти здійснив її захист шляхом відповіді на всі питання викладача, що свідчить про високий рівень вміння абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик; ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання даних та виявляти навички самостійної роботи;</p> <p>4-5 бали - у випадку якщо питання розкриті не повністю, однак здобувач вищої освіти здійснив її захист шляхом відповіді на питання викладача, що свідчить про базовий рівень вміння абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик; ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання даних та виявляти навички самостійної роботи;</p> <p>3 бали – у випадку захисту роботи зі не значними недоліками в оформленні, не в повному обсязі змістовному розкритті теми, неповних відповідей на додаткові питання по темі реферату, що свідчить про достатній рівень вміння абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик; ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання даних та виявляти навички самостійної роботи;</p> <p>2 бали - у випадку захисту роботи зі значними недоліками в оформленні чи змісті, відсутності відповідей на додаткові питання по темі реферату та неповному розкриттю обраної теми, що свідчить про задовільний рівень вміння абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик; ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання даних та виявляти навички самостійної роботи;</p> <p>1 бал – у випадку подання роботи з істотними недоліками в змісті, невідповідності роботі існуючим вимогам щодо оформлення, відсутності орієнтування доповідача в означеному питанні, що свідчить про мінімальний рівень вміння абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик; ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання даних та виявляти навички самостійної роботи;</p> <p>0 балів – у випадку відсутності реферативної роботи, доповіді чи повної невідповідності реферативної роботи, доповіді вимогам щодо оформлення та змісту відповідно до одержаного завдання.</p>